

การพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอนของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

The Development of Preaching Skills Based on the Principles of Buddhist Teaching Methods of the Novice Council, Wat Srinuan, Khon Kaen Province

พระมหาสุรเชษฐ์ สุธรรมวาที (ทิบคุนออก)^{1*}, อัจฉราพร ไครบุตร², พชรกฤต ศรีบุญเรือง³

^{1,2,3} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิทยาเขตขอนแก่น

Phramaha Surachet Suradhamvādī (Thipkoonog)¹, Adcharaporn Kraibut², Pacharakit Sribunrueang³

^{1,2,3} Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus

✉: * Suriya.see9@gmail.com

(*Author Corresponding Email)

Received: 10 February 2026; Revised: 12 March 2026; Accepted: 20 May 2026

© The Author(s) 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น (2) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น กลุ่มเป้าหมายได้แก่สามเณรที่เป็นสมาชิกสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) ชุดฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น (2) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น สถิติที่ใช้คือ สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และค่า t-test แบบ Dependent ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยที่ 65.10 และมีค่าเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมที่ 73.00 เมื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่าสามเณรที่เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอนที่สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.70 ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.80 ด้านการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.72 ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.57

คำสำคัญ: ทักษะการเทศนา, หลักพุทธวิธีการสอน, การฝึกอบรม, สภาสามเณร, สามเณร

Abstract

This research aimed to (1) develop preaching skills based on the principles of Buddhist teaching methods for the Novice Council at Wat Srinuan, Khon Kaen Province, and (2) assess the satisfaction toward the development of preaching skills based on the principles of Buddhist teaching methods of the Novice Council at Wat Srinuan, Khon Kaen Province. The target group consisted of 30 novices who were members of the Novice Council at Wat Srinuan, Khon Kaen Province. The research instruments included (1) a training manual for developing preaching skills based on the principles of Buddhist teaching methods, and (2) a satisfaction evaluation form toward the development of preaching skills based on the principles of Buddhist teaching methods of the Novice Council at Wat Srinuan, Khon Kaen Province. The statistics used in this research were basic statistics: mean, standard deviation (S.D.), and Dependent t-test. The research results were as follows: (1). The pre-training test had an average score of 65.10, while the post-training test had an average score of 73.00. A comparison of the preaching skill development based on Buddhist teaching principles before and after the training showed that the novices who underwent the training had significantly higher preaching skills at the .05 level of statistical significance. (2). Satisfaction with the development of preaching skills based on the principles of Buddhist teaching methods of the Novice Council at Wat Srinuan, Khon Kaen Province, was at the highest level overall, with a mean score of 4.70. In the aspect of ethics and morality, the mean score was 4.80 (highest level); in the aspect of activity organization, 4.72 (highest level); and in the aspect of content, 4.57.

Keywords: Preaching Skills, Buddhist Teaching Principles, Training Program, Novice Council, Novice Monks

1. บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งด้านการเรียนรู้ การประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ดังที่ ฟองจันท์ ยิ่งสุข และคณะ(ฟองจันท์ ยิ่งสุข และคณะ,2554) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ด้วยเพราะภาษาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดประสบการณ์ทั้งทางด้านการพูด การฟัง การเขียน และการอ่าน การสื่อสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างยิ่ง มนุษย์ใช้ประโยชน์จากภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญในชีวิตนั้น คือ การสื่อสารด้วยการพูด ดังที่ สมเกียรติ วัฒนาพงษากุลและคณะ(สมเกียรติ วัฒนาพงษากุล และคณะ,2559) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพูดสรุปได้ว่า การพูดเป็นทักษะที่ผู้พูดส่งไปยัง ผู้ฟัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องที่สื่อสารตรงกัน เพราะการสื่อสารเป็นพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคม มนุษย์จำเป็นต้องทำความเข้าใจและยอมรับบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกันการเกิดการยอมรับ จึงจำเป็นต้องใช้การสื่อสาร จึงเรียกสังคมมนุษย์อีกอย่างหนึ่งว่า สังคมของการสื่อสาร สอดคล้องกับที่ วีระเกียรติ รุจิรกุล(วีระเกียรติ รุจิรกุล,2554) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพูดไว้ว่า การพูดเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการสื่อสารของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณ เพราะก่อนที่มนุษย์จะสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ตลอดจนสรรพวิชาต่าง ๆ เป็นลายลักษณ์อักษรมนุษย์จะใช้วิธีพูดบอกเล่ากันมา แม้ปัจจุบันโลกจะมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้เรามี

เครื่องมือเครื่องใช้ที่สามารถสื่อสารได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่การพูดก็ยัง จัดเป็นวิธีการสื่อสารขั้นพื้นฐานที่สำคัญอยู่เช่นเดิม

การพูดเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญในทุกสายอาชีพเพราะมนุษย์จำเป็นต้องใช้การพูดเป็นตัวกลางเป็นเครื่องมือเพื่อให้เกิดความเข้าใจ บางอาชีพใช้การพูดเป็นเครื่องมือในการสร้างความน่าเชื่อถือ การยอมรับ การพูดจึงเป็นการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมากที่สุด เพราะคำพูดเป็นเครื่องมือสื่อความคิดที่รวดเร็วและสำคัญที่สุดที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและแนวปฏิบัติซึ่งกันและกัน ผู้ที่มีทักษะการพูดที่ดีจะสามารถ ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพูดจึงมีความสำคัญ ส่งผลต่ออาชีพและการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สถาบันการศึกษา องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญในสื่อสารด้วยการพูด ดังที่ อุทัย หิรัญโต (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า การพูดมีความสำคัญ ต่ออาชีพต่าง ๆ โดยสถาบันการศึกษาชั้นสูงจำนวนมากจะสอนวิชาการพูด หรือวิชาศิลปะการพูดหน้าชุมชนกันอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการพูดและฝึกฝนให้ผู้ศึกษาเป็นนักพูดที่ดีให้รู้จักสิ่งที่ควรพูด คือสอนให้พูดแต่ดี ไม่ใช่ดีแต่พูด การพูดที่ดีจึงจำเป็นต้องอาศัยวาทีศิลป์ในการสื่อสาร ทั้งถ้อยคำ น้ำเสียง ตลอดจนกิริยาท่าทาง เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกของผู้พูดไปสู่ผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์และเกิดความศรัทธาในตัวผู้พูดการพูดจึงเป็นศาสตร์และศิลป์ เป็นศาสตร์เพราะมีหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการต่าง ๆ ที่สามารถถ่ายทอด ฝึกฝน เรียนรู้ได้เช่นเดียวกับศาสตร์อื่น ๆ และเป็นศิลป์เพราะการพูดต้องอาศัยกลวิธีหรือเทคนิคการเล่าเรื่อง ต้องรู้วิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และรู้จักปรับใช้วิธีการพูดให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล(กิตติชัย พินโน และคณะ,2558) การพูดที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนและความเข้าใจ การพูดเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความศรัทธาและยอมรับนั้น ผู้พูดจำเป็นต้องเข้าใจองค์ประกอบที่สำคัญของการพูด ทักษะการพูดจะทำให้ผู้พูดเป็นที่ชื่นชมของบุคคล และเกิดผลต่าง ๆ ต่อสังคมส่วนรวม เกิดความเข้าใจความศรัทธา การให้ความร่วมมือต่อองค์กรต่าง ๆ ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ(ธนู ทดแทนคุณ และกานต์รวี แพทย์พิทักษ์,2552)

แม้การพูดจะเป็นทักษะภาษาที่มนุษย์ที่ใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวันกันอย่างคุ้นเคย แต่การพูดให้เกิดประสิทธิภาพกลับเป็นปัญหาสำคัญของผู้พูด โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าในการสื่อสาร ความกลัว ความวิตกกังวล การขาดความเชื่อมั่น ขาดการฝึกฝนจะทำให้ผู้พูดไม่สามารถควบคุมและแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าได้ดังที่ นภดล จันทรเพ็ญ(นภดล จันทรเพ็ญ,2557) ได้กล่าวว่าการพูดเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หาใช้เป็นเองตามธรรมชาติ ด้วยเหตุนี้ความสามารถ ที่จะพูดได้คล่องแคล่ว ฉะฉาน หรือความสามารถที่จะพูดได้จับใจคนฟังโน้มน้าวให้คนฟังเชื่อถือ ดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง พูดให้คนอื่นเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตน จึงเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และฝึกฝนซึ่งถือว่าเป็นทักษะไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเองเฉพาะตน ทักษะการพูดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถ พัฒนาผู้พูดให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนประสิทธิภาพ กายกอลอน และคณะ(ประสิทธิภาพ กายกอลอน และคณะ,2557) ได้กล่าวถึงปัญหาการพูดไว้ว่า การใช้ภาษาในการพูด ไม่ว่าจะเป็นการสนทนาหรือการพูด ต่อหน้าชุมชนย่อมเกิดปัญหาทั้งสิ้น และปัญหานั้นเกิดจากตัวผู้พูดเอง คือในที่ ๆ ควรใช้ภาษาสุภาพเป็นทางการ กลับใช้ภาษาแบบเดียวกับการสนทนายั่วเยาเพื่อน ทำให้ผิดกาลเทศะไป

นอกจากนี้ข้อบกพร่องในการพูดคือ ไม่อาจพูดให้คนอื่นเข้าใจตามที่ตนคิดได้อย่างแจ่มแจ้งเท่าที่ควร คิดไว้อย่างหนึ่ง แต่กลับพูดอีกอย่างหนึ่ง พูดไม่ชัดเจน ผู้ฟังไม่ทราบว่าคุณพูดต้องการบอกกล่าวเรื่องอะไรทำให้ไม่เข้าใจสิ่งที่ผู้พูดต้องการสื่อสาร หรือมีฉะนั้นก็พูดอธิบายหรือโต้แย้งอย่างไม่ตรงประเด็น เพราะขาดความรู้ขาดประสบการณ์

ข้อบกพร่องเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องของ การพูดอย่างเดียวแต่เป็นเรื่องของการใช้ภาษาในการพูดด้วยดังที่ พระจรรยา จันทบุโอม และคณะ วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการเทศนาของพระสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ปัจจัยเพื่อการพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเทศนาของพระสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 25 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความและการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 363 รูป สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไปในการเทศนาของพระสงฆ์ พบว่า พระนักเทศนาส่วนใหญ่อายุมาก ขาดการพัฒนาการเทศนาเนื้อหาสาระในการเทศนาส่วนใหญ่ไม่นำนิทานชาดก มาประกอบการเทศนา 2) ปัจจัยในการพัฒนาการเทศนาของพระสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาด้าน ได้แก่ ช่องทางการสื่อสาร (Channel) พัฒนาตามหลักอายตนะ ผู้ส่งสาร (Sender) พัฒนาตามหลักพุทธวิธี 4 ส. ข้อมูลข่าวสาร (Message) พัฒนาตามหลักวิสุทธิ ผู้รับสาร (Receiver) พัฒนาตามหลักภูมิธรรม ตามลำดับ 3) รูปแบบการพัฒนาการเทศนาของพระสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ คือ 1) ด้านผู้ส่งสาร (Sender) คือพระนักเทศนาต้องเข้าใจหลักธรรมที่นำมาเทศนา เพื่อชี้แจงให้เห็นชัดในธรรมที่แสดง ว่าสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง 2) ด้านสาร (Message) คือเนื้อหาการเทศนา เสนอแนะให้คำแนะนำแก่คนฟังและเพื่อปฏิบัติต่อกันในสังคม หลักธรรมที่นำมาเทศนา ต้องเป็นประโยชน์แก่คนฟัง 3) ด้านช่องทางในการส่ง (Channel) คือพระนักเทศนา มีคำเทศนา เสนาหุคนฟัง มีจังหวะการเทศนาที่น่าติดตาม เสียงเทศนาต้องดังพอและฟังชัด บุคลิกน่าเลื่อมใสศรัทธา 4) ด้านผู้รับ (Receiver) คือพระเทศนาจะต้องออกแบบหลักสูตรให้ชัดเจนเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของหน่วยงานและองค์กรนั้น ๆ ที่ไปเทศนา

พระปลัดประเทือง ปุณฺณธโร (ผลบุญ) วิจัยเรื่อง “ศึกษาการจัดกิจกรรมการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเผยแผ่ธรรมะตามแนวพระพุทธศาสนาเถรวาท 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี และ 3) ศึกษาผลและแนวทางส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากพระไตรปิฎก เอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนานววิจัยที่เกี่ยวข้อง และเป็นการศึกษาวิจัยเชิงภาคสนาม จำนวน 35 รูป/คน แล้วนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการเชิงวิเคราะห์สภาพปัจจุบันพระสงฆ์ในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ได้ดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเผยแผ่พุทธธรรมตามรอยพระดำริสของพระบรมศาสดาทำหน้าที่สอนธรรมนำปฏิบัติด้วยการเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ตั้งอยู่ในศีลธรรมเป็นประจำทุกวัน พระอุโบสถศีลเป็นผู้บรรยายธรรมทางวิทยุกระจายเสียงและตามสถาบันการศึกษาหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ

และเอกชนปฏิบัติกิจของสงฆ์ ด้วยการทำวัตรสวดมนต์เช้าเย็นเป็นประจำทุกวันลงอุโบสถสังฆกรรมไม่เคยขาด หากไม่มีกิจธุระจำเป็น นอกจากนั้นยังต้องเป็นนักเผยแผ่ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการคิดใหม่ทำใหม่ แนวทางส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี พบว่า มีวิธีการจัดกิจกรรมสามารถสรุปออกเป็น 2 ประเด็น ใหญ่ ๆ คือ 1) รูปแบบกิจกรรมในการเผยแผ่ ได้แก่ เผยแผ่ธรรมะโดยท่านนำเสนอทั้งในส่วนของพุทธศาสนสุภาษิต และพญาวีธานำเสนอ โดยเชื่อมโยงกับสถานการณ์และนำเสนอในแบบของ ข้อคิดสะกิดใจเปรียบเทียบกับอุปมาอุปไมยการนำเสนอในประเด็นที่ง่ายไม่ซับซ้อนสามารถทำความเข้าใจได้ทั้งผู้ใหญ่ 2) ส่วนผลของแนวทางส่งเสริมกิจกรรมในการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี มีการจัดกิจกรรมการเผยแผ่ทั้งในวัดและนอกวัดเน้นการเผยแผ่ธรรมะใน 2 รูปแบบคือ เชิงรุก และ เชิงรับ(พระปลัดประเทือง ปุณฺณโร (ผลบุญ), 2562)

โดยในส่วนของเชิงรูกนั้นพระสงฆ์ในอำเภอหนองวัวซอใช้วิธีการเผยแผ่ธรรมะในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ได้อย่างเป็นระบบส่วนในรูปแบบเชิงรับนั้นท่านใช้แนวทางในการเผยแผ่ธรรมะที่ได้เผยแผ่ไปแล้วมีผลย้อนกลับมาได้ผลดีมีกระแสตอบรับจากพุทธศาสนิกชนที่รับสารนั้น แล้วได้ประโยชน์จากสารและสามารถนำสารที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพในที่สุดแนวทางการใช้เทคโนโลยีเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ในอำเภอหนองวัวซอ มีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพตามหลักการทางพระพุทธศาสนาโดยสามารถนำหลักพระพุทธศาสนาเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ทางศาสตร์วิชาการ โดยใช้หลักธรรมสติสัมปชัญญะนำมาประยุกต์การใช้กับเทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพ

พระปลัดสุพล นิบุโณ (มุนทาร์ตัน) วิจัยเรื่อง การพัฒนาพระนักเทศน์ต้นแบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาของพระนักเทศน์ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของพระนักเทศน์ต้นแบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 3) เพื่อเสนอการพัฒนาพระนักเทศน์ต้นแบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 19 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างคือ พระสงฆ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 338 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.943 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไปและปัญหาของพระนักเทศน์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การเทศน์ของพระนักเทศน์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการเทศน์ในแบบที่เรียกว่า การเทศน์แบบธรรมวัตร เป็นการอ่านบทเทศน์จากพระคัมภีร์ และการเทศน์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของพิธีกรรมตามประเพณีเท่านั้น เช่น การเทศน์ในงานบวช งานศพ หรืองานทำบุญต่าง ๆ เป็นต้น พระนักเทศน์ที่ได้รับการฝึกอบรมและแต่งตั้งเป็นพระนักเทศน์แม่แบบหรือพระนักเทศน์ประจำจังหวัดจากมหาเถรสมาคมก็ยังมีจำนวนน้อย คณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้เคยมีจัดโครงการเพื่อฝึกอบรมพระนักเทศน์ประจำจังหวัดขึ้น แต่ไม่มีผู้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวจึงต้องเลิกไป 2) คุณลักษณะของพระนักเทศน์ต้นแบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต้องประกอบด้วย 1) หลักแห่งองค์ธรรมกถึก 2)

เป็นพหูสูตร 3) หลักพุทธวิธี 4 ส. (สันตัสสนา สมาทปนา สมุตเตชชา และสัมปทังสนา) 4) มีความดีและจริยธรรม 5) มีบุคลิกภาพที่ดี 6) มีความประพฤติการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถกล่าวได้ว่า การเป็นพระนักเทศน์ที่ดีจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังกล่าวนี้แต่การเป็นพระนักเทศน์ต้นแบบจะต้องมีการพัฒนาบุคคลด้วยการฝึกอบรมทางกายภาพและความสามารถเฉพาะบุคคลที่มากกว่านั้น ตามหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยหลัก 3 ประการ คือ 1) การศึกษา 2) การฝึกอบรม และ 3) การพัฒนาความรู้ให้มีทักษะในการเทศน์ รู้วิธีการนำเอาเทคโนโลยีมาเสริมการเทศน์ เสริมสร้างความเชี่ยวชาญให้มากขึ้น 3) การพัฒนาพระนักเทศน์ต้นแบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระสังฆาธิการต้องมียุทธศาสตร์สนับสนุนส่งเสริมให้มีการสร้างพระนักเทศน์ประจำจังหวัดให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาให้เป็นพระนักเทศน์แม่แบบและพระนักเทศน์ต้นแบบด้วยการให้การศึกษากการฝึกอบรมเป็นระยะ ๆ ควรให้มีการจัดตั้งชมรมพระนักเทศน์หรือสภาพระนักเทศน์ของจังหวัดขึ้นเพื่อสร้างเป็นเครือข่ายทำหน้าที่บริหารจัดการเกี่ยวกับพระนักเทศน์ รวมถึงเป็นการตรวจสอบวัดผลประเมินคุณภาพของพระนักเทศน์ด้วย(พระปลัดสุรพล นิบุโณ (มูทาทร์ตัน),2561)

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการพูดในบริบททั่วไปอยู่มาก แต่การศึกษาเฉพาะเจาะจงในกลุ่มสามเณรและในบริบทของการเทศนายังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามเณรซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนารุ่นใหม่ ยังประสบปัญหาในการพัฒนาทักษะการพูดเพื่อการเทศนาปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น การขาดประสบการณ์ในการพูดต่อหน้าสาธารณชน ทำให้เกิดความประหม่าและไม่มั่นใจในการเทศนา ความไม่มั่นใจในตนเอง ซึ่งการขาดความมั่นใจเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาทักษะการพูด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเทศนาซึ่งต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจในหลักธรรมอย่างลึกซึ้ง การขาดเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม หลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมอาจยังไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการเทศนาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดด้านภาษาและการสื่อสาร ซึ่งสามเณรบางรูปมีข้อจำกัดในการใช้ภาษาไทยกลาง โดยเฉพาะสามเณรที่มาจากพื้นที่ชายแดนหรือชนเผ่า ทำให้เกิดอุปสรรคในการสื่อสารและการเทศนา ดังนั้นการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและสร้างศรัทธาให้แก่พุทธศาสนิกชน นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาศักยภาพของสามเณรให้มีความพร้อมในการทำหน้าที่เป็นพระภิกษุในอนาคต การเทศนาที่มีประสิทธิภาพสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธา และนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น โดยมุ่งเน้นการใช้เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของพระพุทธศาสนาและวัยของสามเณร เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเทศนาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการประเมินชุดฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

2. จัดฝึกอบรมตามชุดฝึกทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอนของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

3. ประเมินผลก่อนการฝึกอบรม ด้วยแบบประเมินการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

4. ประเมินผลหลังการฝึกอบรม ด้วยแบบประเมินการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

5. ให้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

6. นำผลแต่ละชุดมาหาค่าทางสถิติ

4. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

คะแนน	N	$\bar{X}$	S. D.	t	df	P
ก่อนฝึกอบรม	๓๐	๕๖.๑๐	๒๖.๘๕	๓.๐๕	๒๙	๐.๐๑
หลังฝึกอบรม	๓๐	๗๓.๐๐	๑๗.๑๔			

จากตารางที่ 1 พบว่า จากการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น พบว่าผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยที่ 65.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 26.85 และมีค่าเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมที่ 73.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.14 เมื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่าสามเณรที่เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอนที่สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของ สภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภา
สามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น

การประเมิน	N	ค่าเฉลี่ย	<i>S. D.</i>	เกณฑ์การประเมิน
ด้านเนื้อหา	๓๐	๔.๕๗	๐.๙๔	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรม	๓๐	๔.๗๒	๐.๘๔	มากที่สุด
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	๓๐	๔.๘๐	๐.๖๕	มากที่สุด
รวม		๔.๗๐	๐.๘๑	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.70 ด้านคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.80 ด้านการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.72 ด้าน เนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.57

5. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น จากผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยที่ 65.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 26.85 และมีค่าเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมที่ 73.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.14 เมื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ก่อนและหลังการฝึกอบรมพบว่าสามเณรที่เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอนที่สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระจรรยา จันทบุบผา และคณะ(พระจรรยา จันทบุบผา และคณะ, 2563) วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการเทศนาของพระสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ปัจจัยเพื่อการพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเทศนาของพระสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไปในการเทศนาของพระสงฆ์ พบว่า พระนักเทศนาส่วนใหญ่อายุมาก ขาดการพัฒนาการเทศนาเนื้อหาสาระในการเทศนาส่วนใหญ่ นำนิทานชาดก มาประกอบการเทศนา 2) ปัจจัยในการพัฒนาการเทศนาของพระสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$) เมื่อพิจารณาด้าน ได้แก่ ช่องทางการสื่อสาร (Channel) พัฒนาตามหลักอายตนะ ($\bar{x}=4.30$) ผู้ส่งสาร (Sender) พัฒนาตามหลักพุทธวิธี 4 ส. ($\bar{x}=4.17$) ข้อมูลข่าวสาร (Message) พัฒนาตามหลักวจีสุจริต ($\bar{x}=4.07$) ผู้รับสาร (Receiver) พัฒนาตามหลักกัมมจริยธรรม ($\bar{x}=4.03$) ตามลำดับ 3) รูปแบบการพัฒนาการเทศนาของพระสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ คือ 1. ด้านผู้ส่งสาร (Sender) คือพระนัก

เทศนาต้องเข้าใจหลักธรรมที่นำมาเทศนา เพื่อชี้แจงให้เห็นชัดในธรรมที่แสดง ว่าสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง 2. ด้านสาร (Message) คือเนื้อหาการเทศนา เสนอแนะให้คำแนะนำแก่คนฟังและเพื่อปฏิบัติต่อกันในสังคม หลักธรรมที่นำมาเทศนา ต้องเป็นประโยชน์แก่คนฟัง 3. ด้านช่องทางในการส่ง (Channel) คือพระนักเทศนา มีคำเทศนาเสนอแนะคนฟัง มีจังหวะการเทศนาที่น่าติดตาม เสียงเทศนาต้องดังพอและฟังชัด บุคลิกน่าเลื่อมใสศรัทธา 4) ด้านผู้รับ (Receiver) คือพระเทศนาจะต้องออกแบบหลักสูตรให้ชัดเจนเหมาะสมกับความ ต้องการและความสนใจของหน่วยงานและองค์กรนั้น ๆ ที่ไปเทศนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พิสมร ชูเอม**(พิสมร ชูเอม,2561) ได้วิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการพูดของนักเรียนด้วยการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 การศึกษา 2561 จำนวน 44 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนคู่คิดเรื่องการพูด 2) แบบประเมินความสามารถในการพูดของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบประเมินตามสภาพจริง (Rubric Scoring) 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 15 ข้อ ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสามารถในการพูดของนักเรียนหลังจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดอยู่ในระดับมาก

2. ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณรวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.70 ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.80 ด้านการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.72 ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.57 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พิสมร ชูเอม** ได้วิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการพูดของนักเรียนด้วยการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 การศึกษา 2561 จำนวน 44 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนคู่คิดเรื่องการพูด 2) แบบประเมินความสามารถในการพูดของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบประเมินตามสภาพจริง (Rubric Scoring) 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 15 ข้อ ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสามารถในการพูดของนักเรียนหลังจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ไชยวัฒน์ อารีโรจน์**(ไชยวัฒน์ อารีโรจน์,2558) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการพูด

รายงานการศึกษาค้นคว้าสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแบบฝึกหัดการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้ากับเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้า ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ คือ 1) แบบฝึกทักษะการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.24/85.46 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่าแบบฝึกทักษะการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้ามีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้ตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 2) ความสามารถในการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าที่ค่าเท่ากับร้อยละ 85.46 สูงกว่าเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 3) ผลการศึกษาดรายงานการศึกษาค้นคว้าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกทักษะการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับมากที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเทศนาตามหลักพุทธวิธีการสอน ของสภาสามเณร วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สภาสามเณรวัดศรีนวลควรสร้างความร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์กับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะการเทศนาของสามเณร ส่งเสริมให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัดที่มีรูปแบบการพัฒนาทักษะการเทศนาที่ประสบความสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ควรมีการพัฒนาคู่มือการพัฒนาทักษะการเทศนาสำหรับสามเณรที่มีเนื้อหากระชับ เข้าใจง่าย และมีตัวอย่างประกอบที่ชัดเจน จัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ เช่น คลิปวิดีโอตัวอย่างการเทศนาที่ดีหรือแอปพลิเคชันสำหรับฝึกทักษะการเทศนา สร้างฐานข้อมูลเนื้อหาและตัวอย่างการเทศนาที่สามเณรสามารถเข้าถึงและนำไปใช้เป็นแบบอย่างได้ จัดให้มีการประเมินทักษะการเทศนาของสามเณรอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้แบบประเมินที่พัฒนาขึ้นจากผลการวิจัย และจัดการประกวดการเทศนาสำหรับสามเณรเพื่อสร้างแรงจูงใจและเวทีแสดงความสามารถของสามเณร

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยควรศึกษาการพัฒนาทักษะการเทศนาในกลุ่มสามเณรที่มีความหลากหลายทางภูมิภาคและวัฒนธรรม ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาทักษะการเทศนาระหว่างสามเณรในเมืองและชนบท พัฒนาทักษะการเทศนาในกลุ่มพระนวกะหรือพระบวชใหม่ เพื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มสามเณร เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย ฟินโน และคณะ. (2558). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไชยวัฒน์ อารีโรจน์. (2558). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, 8(2), 1824–1841.
- ธนู ทดแทนคุณ, & กานต์รวี แพทย์พิทักษ์. (2552). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. โอเดียนสโตร์.
- นภดล จันทรเพ็ญ. (2557). *หลักการใช้ภาษาไทย*. เจเนซิส มีเดียคอม.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน และคณะ. (2557). *การเตรียมเพื่อการพูดและการเขียน*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระจรรยา จันทบุโณ และคณะ. (2563). รูปแบบการพัฒนาการเทศนาของพระสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(2), 274–287.
- พระปลัดประเทือง ปุณฺณธโร (ผลบุญ). (2562). *ศึกษาการจัดกิจกรรมการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี* [วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดสุรพล นิบุโณ (มัททาร์ตัน). (2561). *การพัฒนาพระนักเทศน์ต้นแบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์* [ดุฎฐิ นิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิสมร ชูเอม. (2561). *การพัฒนาความสามารถในการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฟองจันทร์ ยิ่งสุข และคณะ. (2554). *หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย*. อักษรเจริญทัศน์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วีรเกียรติ รุจิรกุล. (2554). *ศิลปะการพูด*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สมเกียรติ วัฒนาพงชากุล และคณะ. (2559). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อุทัย หิรัญโต. (ม.ป.ป.). *หลักการพูดในที่ชุมชน*. โอเดียนสโตร์.